

Årsberetning 2024 - SF i Europa Parlamentet

SF i Europa Parlamentet

SF har to mandater i Europa-Parlamentet, Kira Marie Peter-Hansen og Margrete Auken.

Kira Marie Peter-Hansen er fuldt medlem af beskæftigelsesudvalget (EMPL), økonomiudvalget (ECON), næstforkvinde og De Grønnes koordinator i skattesnydsudvalget (FISC) og stedfortræder i industri-forsknings- og energiudvalget og De Grønnes koordinator i ligestillingsudvalget (FEMM).

Margrete Auken er fortsat fuldt medlem af miljø- og sundhedsudvalget (ENVI) og borgerklageudvalget (PETI), hvor hun er De Grønnes koordinator. Margrete er desuden næstforkvinde i Europa-Parlamentets Palæstinadelegation.

SF's medlemmer af Europa-Parlamentet sidder dermed på centrale politiske områder som klima-, miljø-, energi-, økonomi-, beskæftigelses-, skatte- og ligestillingspolitik.

Kira er desuden valgt til ledelsen i SF's politiske gruppe i Europa-Parlamentet, De Grønne. Gruppen er stadig Parlamentets fjerdestørste gruppe med 73 medlemmer.

Tiden siden sidste landsmøde har selvfølgelig især været præget af det kommende EU-valg, krigen i Ukraine og i Gaza og store EU-kampe på de grønne områder.

Indhold:

- Natur og miljø
- Klima og energi
- Skat og økonomi
- Arbejdsmarked
- Palæstina
- EU i verden
- Ligestilling
- Sundhed
- Digitalt
- De Grønne og EU-valget
- Hvad sker der i De Grønne efter et valg?

Natur og miljø

Starten af 2023 var i den grad præget af højrefløjens voldsomme kamp mod EU's nye lov om naturgenopretning. Efter et højddramatisk forløb i Parlamentet kunne forhandlingerne med regeringerne gå i gang, og de landede en politisk aftale i december.

Der var ligeledes voldsomme kampe om fornyelsen af tilladelsen til at sælge giften Glyphosat, det aktive stof i sprøjtegiften Round-up. Efter en rodet og utroværdig proces, hvor regeringerne ikke kunne blive enige, og

på trods af voldsom folkelig modstand, valgte Kommissionen i ellefte time egenhændigt at forlænge tilladelsen med 10 år.

Den generelle overhaling af EU's regler for brug af sprøjtegifte, SUR, sprang i luften i Parlamentet, da det i november mislykkedes at finde opbakning til et forhandlingsmandat, hvorefter lovgivningen blev tilbagerullet af Kommission i februar. Samtidig fik vi dog et forslag om et nyt klimamål for 2040 på 90% reduktion. Vi kæmpede for klimaneutralitet eller 95% i 2040.

Forurening er blevet adresseret (mere eller mindre ambitiøst) i forhandlinger om industrielle emissioner, forurening fra biler, regler for rensning af byspildevand (som Margrete forhandlede for De Grønne) samt luftforurening. Der forhandles fortsat om regler, der skal forhindre forurening af plastgranulat i naturen (som Kira bidrog til i Energi- og Industriudvalget).

Forhandlingerne landede på nye regler mod afskovning i forsyningskæder, bæredygtigt produktdesign og retten til at reparere (Ecodesign), og forhandlingerne om nye regler for emballage og emballageaffald ledte til et enormt drama lige inden jul.

Tre kerneelementer af den grønne pagt glimrede ved deres fravær i 2023: reformen af EU's kemikalielovgivning (REACH), en omfattende overhaling af EU's dyrevelfærdslovgivning og en nye rammelovgivning for bæredygtige fødevarer - alt sammen noget, som Kommissionen havde lovet, men som de i sidste ende ikke turde publicere pga. pres fra højrefløjen og industrilobbyen.

Klima og energi

I 2023 blev de sidste forhandlinger om klimapakken 'Fit for 55' afsluttet: direktiverne om vedvarende energi og energieffektivitet, kvotehandelsystemet, byrdefordelingsaftalen, arealanvendelse og skovdrift, klimatold og en social klimafond knyttet til ETS. Aftaler om F-gasser og ozonnedbrydende stoffer kom i hus lige efter årsskiftet.

Det blev komplementeret af direktivet om energiforbrug i bygninger samt nye regler der skal begrænse udslip af metan i energisektoren. RePowerEU blev lanceret i lyset af Ruslands krig mod Ukraine og har til formål at diversificere EU's energiforsyning, sikre overkommelige energipriser, øge energieffektiviteten og fremme investeringer i vedvarende energi. Dertil har vi fået lovgivning, som har til formål at styrke EU's markedsandel i den grønne omstilling ved at fastholde og udvikle grøn industriproduktion i EU og mindske EU's afhængighed af autoritære stater, hvad angår både teknologier og råvarer.

Skat og økonomi

Det har været et travlt år på skat og økonomi. Kira har i økonomiudvalget været med til at sikre en ny hvidvasklovgivning, der for alvor skal få bugt med den omfattende svindel med hvidvask og terrorfinansiering fra oligarker og andre "banditter i habitter".

Lige nu er Kira ved at lægge sidste hånd på arbejdet med et forslag om selskabsskatte reglerne, og på et forslag om regler for såkaldt transfer pricing, der fastsætter regler og priser for køb og salg af varer og ydelser mellem datterselskaber og moderselskaber.

Derudover har hun lavet en initiativrapport om beskatning i krisetider, der blandt andet foreslog skat på privatfly. Det var der desværre ikke flertal for.

De Grønne tog også initiativ til en rapport om formueskat for den rigeste 1% i EU og har sammen med andre grupper støttet et borgerinitiativ om det, som EU-Kommissionen nu vurderer.

Kira er derudover hovedforhandler på en del af den nye bankregulering, der skal sikre et mere robust banksystem, bl.a. ved at bankerne selv skal betale ved konkurser, i stedet for at prisen betales af kunderne eller staten.

Arbejdsmarked

Vi diskuterer fortsat muligheden for at styrke den sociale dialog på europæisk plan, og i efteråret kom parterne helt tæt på at lande den første kollektive aftale i EU i dette årtusinde – en aftale om retten til at koble af. Den blev desværre afvist på målstregen af arbejdsgiverne, men erfaringerne tager vi med videre, så EU's arbejdsmarked i fremtiden kan reguleres mere gennem kollektive aftaler frem for lovgivning.

På lovgivningssiden var det også lige ved og næsten, da EU-landene og Parlamentet tog hul på nye forhandlinger om den kontroversielle lov om koordinering af sociale sikringsordninger mellem EU's lande. Dog lykkedes det endnu engang ikke at få en aftale i hus.

Vi er så småt i gang med at kigge på EU's udbudsdirektiv. Vi vil gerne have, at offentlige kontrakter ikke kun gives til laveste pris, men også kan vurderes på grønne og sociale parametre - såsom om virksomhederne har overenskomst, tager lærlinge og sikrer kædeansvar. Sammen med FH og andre gode kollegaer presser vi på for, at en revision skal på dagsordenen i næste valgperiode.

Netop som denne beretning skrives, har Parlamentet og Rådet landet en aftale om EU's platformsdirektiv. Vi ser flere såkaldte platformsvirksomheder, der tilbyder jobs, eksempelvis med levering af mad, via en digital platform. Den form for arbejde har skabt uklarhed om, hvorvidt de mennesker, der arbejder på platformen, er selvstændige eller lønmodtagere, og direktivet forsøger derfor at gøre op med falske selvstændige og sikre, at alle arbejdstagere, også dem der arbejder for platforme, får ordentlige arbejdsvilkår. Nu afventer vi spændt, om aftalen holder.

Palæstina

Antallet af dræbte og arresterede palæstinensere, volden fra bosættere og ødelæggelser af infrastruktur og landbrug har slået rekorder. Terrorangrebet 8. oktober rystede alle og især selvfølgelig den israelske civilbefolkning. Det høje dødstal, de uhyggelige overgreb og de mange gidsler skabte rædsel og utryghed.

Israels angreb på Gaza har været helt utroligt voldsomme. Bombningerne, den fuldstændige blokade af alle forsyninger, bulldozere og snigskytter har skabt en fuldstændig ubærlig humanitær katastrofe. Situationens alvor blev tydeliggjort med Den Internationale Domstols foreløbige svar på Sydafrikas anklage om folkedrab. Domstolen slog fast, at det er 'plausibelt', at Israels operationer i Gaza kan forstås som en overtrædelse af folkedrabskonventionen. Hvorfor Israel skal stoppe alle handlinger, der kan bidrage til

folkedrab (reelt krav om stop for krigshandlinger) og træffe øjeblikkelige foranstaltninger, så de nødvendige forsyninger kan komme ind til de plagede mennesker i Gaza.

Samme dag som dommen blev afsagt gik Israel ud og anklagede 12 UNWRA-medarbejdere for at være i ledtog med Hamas. Det fik 12 donorlande til straks at smække kassen i. Så mens verdenssamfundets højeste myndighed dømte Israel til at sikre nødhjælp til Gazas civilbefolkning, stoppede dele af støtten pga. udokumenterede anklager fra den krigsførende statsmagt. Heldigvis har bl.a. Danmark og EU holdt hovedet klart og afvist at stoppe hjælpen.

Tostatsløsningen er den eneste brugbare løsning. Samtidig har den folkeretslig forankring. Reelt er der intet blevet gjort for den siden 90'erne, men forhåbentlig er muligheden der nu. Husk 1967-grænsen og Østjerusalem som hovedstad for Palæstina, og de ulovlige bosættelser skal væk.

Hadet mellem de to folk er værre end nogensinde. I Parlamentet arbejder Margrete sammen med flere organisationer og partigrupper om at få civilsamfundsorganisationer fra begge sider til at mødes. Den voldsomme dehumanisering af 'den anden' skal brydes ned.

Først og fremmest skal bomberne stoppe, og humanitær hjælp skal ind til den nødlidende befolkning, men vi må også have en plan for, hvordan vi kommer videre.

EU i verden

Støtten er stadig uændret til Ukraine. Og de har brug for den i kampen mod det store Rusland. Generelt forsøger vi i De Grønne at holde fast i støtten til de undertrykte og udsatte. Kampen mod autoritære styre, den ekstreme højrefløj's fremgang og konservative kræfter, der vil undergrave hårdt tilkæmpede rettigheder, fylder meget.

Også migrant- og flygtningerettigheder holder De Grønne fast på at beskytte. Det er efter mange års tovtrækkeri lykkedes at lande en migrationsaftale på EU-niveau. Det fylder meget for de europæiske borgere, at vi har styr på antallet af migranter og flygtninge, og det kan ikke være modtagerlandene, der står alene med opgaven. Med aftalen bliver der sat ind med tiltag til både at sikre hurtigere sagsbehandling og en vis grad af omfordeling, men reel solidaritet - med modtagerlandene og flygtninge - fylder desværre for lidt.

Ligestilling

Ligestillingsudvalget har oplevet en markant stigning i antallet af lovforslag. Hvor udvalget almindeligvis arbejder med at tilføje ligestillingsperspektiver til andre politikområder, har dette år budt på flere konkrete forslag, der skal fremme ligestillingen.

Der var forslaget om bekæmpelse menneskehandel, hvor de fleste ofre er kvinder og piger. Det nye direktiv skal udvide de eksisterende rammer, så at for eksempel også tvangsægteskaber og ulovlig adoption omfattes af loven.

Vi har også arbejdet meget med bekæmpelse af kønsbaseret vold. Det startede godt med et flot forhandlingsmandat fra Europa-Parlamentet, der så desværre blev skudt fuldstændig ned af medlemslandene. Vi fik dog en aftale, der sikrer vigtige fremskridt og rettigheder, men desværre lykkedes det ikke at finde opbakning til en europæisk samtykkebaseret voldtægtslovgivning.

Parlamentet nåede kort før jul at færdiggøre sit ønske om et direktiv, der skal sikre, at forældreskab, der er fastslået i et EU-land, også anerkendes i alle de andre EU-lande. Forslagets formål er at beskytte især børn og forældre i regnbuefamilier, da de kan opleve, at deres familieform ikke anerkendes, når de flytter fra et medlemsland til et andet.

Sundhed

Sundhed er mest en national kompetence, men den fælleseuropæiske lægemiddellovgivning har stor betydning. Fælles regler skal sikre ordentlig godkendelsesproces, kontrol og sikker medicin.

De senere år har mange europæiske lande oplevet mangelsituationer og meget høje priser.

Den europæiske lægemiddellovgivning er i gang med at blive revideret for første gang i tyve år, og Margrete er med-forhandler. Her har fokus været på adgang til medicin i alle 27 lande til overskuelige priser samt - til vores store glæde - bedre miljøbeskyttelse og begrænsning af antibiotikaresistens.

Den store kamp er om, hvorvidt vi skal opretholde den meget høje markedsbeskyttelse, medicinalindustrien får for at udvikle ny medicin. På venstrefløjen er vi enige om, at vi må en anden vej. De enorme overskud i medicinalindustrien viser, at der er masser af penge til at investere.

Vi kæmper også for at øge beskyttelsen af miljø og natur imod farlige kemikalier fra medicin. Især det for høje forbrug af antibiotika er farligt, da antibiotikaresistens allerede betegnes som en såkaldt stille pandemi.

Digitalt

Det skal være sikkert for børn at færdes på nettet, men hvordan sikrer man det? Må myndigheder få adgang til børns private chats? Hvad med voksnes? Ambitionerne om bedre beskyttelse støder sammen med privatlivshensyn – og de debatter er svære.

Vi har også arbejdet meget med regulering af kunstig intelligens. Kort før jul fandt Parlamentet og Rådet et kompromis, men det skulle vise sig at være en sandhed med modifikationer. Forslaget er stadig ved at blive udredt på teknisk niveau, så om EU's AI-act bliver vedtaget i denne valgperiode, er endnu usikkert.

De Grønne og EP-valget

De Grønne består af partier fra mange lande, og Det Europæiske Grønne Parti vedtog i starten af februar et fælles valgprogram, der udstikker retningen for, hvad vi vil i den kommende mandatperiode.

SF vedtog på sidste landsmøde et valgprogram, som vi bruger i vores kampagne. På samme måde kan EGP's valgmanifest bruges. EGP-manifestet blev vedtaget på EGP's kongres i Lyon i februar og har følgende overskrifter:

- Modet til at sætte klimaet og mennesker først: Et grønt og socialt Europa
- Modet til at stå op imod højreekstremisme: For et demokratisk, feministisk og menneskeligt Europa
- Modet til at tage ansvar: Etablering af en union af sikkerhed, fred og global retfærdighed

Bag disse overordnede paroler gemmer sig konkret politik på miljø, natur og landbrug, klima og energi, transport og infrastruktur, økonomi, skat og finansiering, tryghed i arbejdslivet, ligestilling, beskyttelse af grundlæggende rettigheder og meget mere.

Hvad sker der i De Grønne efter et valg?

Efter valget 9. juni 2024 skal De Grønne konstituere sig med to nye forpersoner, ny ledelse og nye udvalgsposter til de valgte medlemmer. Når gruppens ledelse er valgt, begynder arbejdet med fordeling af udvalgsposter i Parlamentet. Samtidig vil de politiske partier forhandle om, hvad en ny EU-Kommission skal levere af lovgivning, og hvordan vigtige poster, såsom Kommissions-, Parlaments-, og Rådsformand skal fordeles.

De Grønne står til en let tilbagegang, samtidig med at højrefløjen i nogle lande står til en markant fremgang. Det kan ændre dels på gruppernes sammensætning i Parlamentet, men også på dynamikken mellem højre og venstre side af Parlamentet.

Uanset udfaldet har De Grønne som ambition at forblive en relevant samarbejdspartner, at bekæmpe højrefløjens negative indflydelse og tøjle de konservatives afmontering af den grønne dagsorden og et socialt og retfærdigt EU.

Ønsker du løbende opdateringer fra Europa-Parlamentet, kan du tilmelde sig SF's EU-nyhedsbrev, som Margrete og Kira udsender ugentligt: <https://sf.dk/eu-nyhedsbrev/>